

Kyrksläotts Pensionärer på tidsresa – 3.04.2025

Kyrksläotts pensionärer är alltid pigga på att uppleva något nytt. När vår utfärdsbuss rullade iväg mot Hyvinge i den vackra vårsolen förstod vi inte fullt ut att vi gav oss ut på en tidsresa. Vi skulle få en grundlig historielektion och färdas bakåt till våra barndomsminnen. Det är nämligen vad ett besök på **Finlands Järnvägmuseum** erbjuder. Järnvägmuseet grundades redan 1898 i Helsingfors och flyttades till Hyvinge 1974. Här får man uppleva järnvägens historia i en äkta järnvägsmiljö på före detta stations- och depåområdet på den privata järnvägen mellan Hangö och Hyvinge som byggdes på 1870-talet. Finlands järnvägmuseums utställningar presenterar järnvägarnas och järnvägsarbetarnas historia från 1860-talet till nutiden. Basutställningen i hallarna berättar om lokens och vagnarnas utveckling. I lokstallet fick vi uppleva stämningen på en lokdepå från ångloksepoken. Som svartglänsande metallmonster står ångloken färdiga att frusta ut ånga.

Jag minns den skräckblandade förtjusningen jag som barn kände när loket gällt visslande och omgivet av ett ångmoln saktade in på stationen. Dagens strömlinjeformade el-lok står sig slätt i jämförelse med ett ånglok! Utställningshallarnas exklusiva dyrgrip är naturligtvis det kejserliga tåget från 1870, utsökt restaurerat, och kejsarinnans vagn allra vackrast som sig bör. Presidentvagnen som använts av en rad av våra presidenter är inte lyxig men sobert och praktiskt inredd. De blå förstaklassvagnen är just så bekväm som man kunde vänta sig, men mest hemmastadda var vi i efterkrigstidens tredje klasskupé där vi kände igen oss från barndomens första tågresor. Trevligt var det att se den tidens restaurangvagn också. Hela järnvägshistorien fick vi berättad för oss på svenska av en kunnig och entusiastisk guide.

En alldeles särskild charm har miniatyrmodellerna. Detta är verkligen ett museum för alla med barnasinnet i behåll! Järnvägsarbetarnas bostadsbyggnad, allmänt kallad kasernen, berättar om bannätets och banbyggets historia och här finns också stiliga uniformer. Den gamla stationsbyggnaden har återfått sitt ursprungliga utseende från 1873. Ändå fanns det mycket vi kunde känna igen, t.ex. biljettluckan och väntsalen för allmänheten.

Vår nästa anhalt bjöd också på en historielektion och en minnesresa. Rajamäki Industri och Alkoholmuseum, **Rajamäen Ryypyi**, öppnades för publik 2017 fastän Oy Alkoholilii Ab hade grundat museet redan 1963 för att berätta alkoholhistoriens skiftande skeden allt från hembränning, förbudslag och Molotovcocktails fram till nutid. Museibygnaden, kallad Patakoppi, färdigställdes 1897 men redan 1889 inledde Hyvinge Fabriks Ab sin framställning av jäst, brännvin, ättika och eter. Museet har fyra våningar förbundna med en spiraltrappa och lämpar sig inte för personer med nedsatt rörlighet. Helst ska man nog också vara nykter för att klara alla trappor. En brännvinspanna från 1842 tronar mitt i den första våningen. I vitriner demonstreras alkoholprodukter framställda av potatis, säd eller sulfit. (Sulfitsprit slutade man framställa 1995, den var för barbarisk för EU:s regelverk) I begynnelsen var framställningen av brödjäst och traditionell spritättika fabriken två hörnpelare. Jästframställningen upphörde i Rajamäki 1995 och framställningen av ättika flyttades till Heinävesi 2007, men fortfarande används Rajamäkis produktmärke. Med nostalgi betraktade kyrkslättidamerna olika jästförpackningar och en rad ättiksflaskor i vitrinerna. Måne jag misstar mig då jag tycker att gruppens herrar lyssnade mera uppmärksamt när andra produkter kom på tal?

Under vinterkriget framställde Rajamäki-fabriken 542 194 flaskor innehållande Molotovcocktails, en blandning av petroleum, bensin, etanol och en aning tjära.

En stor men elegant flaska med Marskin ryypyi rog blickarna till sig. År 1932 framställdes efter Mannerheims önskemål 100 l akvavit. Skolskeppet Suomen Joutsen färdades till Syd-Amerika med denna akvavit i lastrummet och kom följaktligen tillbaka med äkta linjeakvavit. Mannerheim beställde själv 40 liter medan resten fanns i Alkos lager och skänktes småningom till Mannerheims högkvarter i St. Mikkel. Vackrast i mina ögon var nog de höga kopparglänsande Barbet-destilleringsapparaterna som på en timme kunde framställa 200 l starksprit på 94%. Flaskvitrinerna i fjärde våningen väckte också intresse. Vi fick lära oss att det finns 176 olika Koskenkorva-flaskor. Lyckligtvis ingick inte smakprov av olika produkter i rundvandringen. Alla tog sig lyckligt ner för spiraltrappan.

Efter så många tunga och starka upplevelser fick vi lämna tidsresan och landa i en mjukare nutid, nämligen på **Ali-Olli Alpakkatila**. På Högholmen har jag sett högdragna lamadjur och blivit varnad för att de spottar. Men gårdens alpackor var kelsjuka och tittade under burrig lugg med stora vackra ögon och ville gärna umgås. Vi handlade garn och hemstickat i gårdsaffären innan vi till slut styrde kosan hemåt, nöjda med dagen, klokare än för och tacksamma över att vår reseledare precis vet vad vi behöver.

Tove Fagerholm